

บทที่ 5

วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนำมาตรการพิเศษมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐาน ในคดีค้ามนุษย์

ในบทนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอบเขตงานวิจัยโดยนำข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย ทั้งนี้ เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการนำมาตรการพิเศษมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัญหาการใช้มาตรการพิเศษกับการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ

การนำมาตรการพิเศษต่างๆ มาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานคดีค้ามนุษย์ อันได้แก่ การค้นในเคหสถานและการค้นยานพาหนะ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การดักฟัง การสะกดรอยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การอำพรางหรือการแฝงตัว และการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม มักส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่หากรัฐไม่สามารถดำเนินการจับกุมเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ การไม่เคารพต่อกฎหมายก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นซึ่งจะส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยิ่งถูกล่วงละเมิดจากอาชญากรค้ามนุษย์ข้ามชาติมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการนำมาตรการพิเศษมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ รัฐต้องนำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กล่าวคือ ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมมาใช้บังคับมากกว่าการมุ่งเน้นเรื่องสิทธิเสรีภาพตามตามทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม กล่าวคือ ทฤษฎีนี้มองว่าการควบคุมและปราบปรามอาชญากรรมมีความสำคัญ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษได้หรือไม่สามารถปราบปรามอาชญากรรมได้สังคมก็จะวุ่นวายไม่มีความสงบเรียบร้อย สิทธิและเสรีภาพของประชาชนก็ถูกกระทบกระเทือน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการแสวงหาพยานหลักฐานตามมาตรการพิเศษของรัฐจึงเป็นมาตรการสำคัญของรัฐที่ใช้ในการควบคุมปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่รัฐต้องนำมาตรการพิเศษมาใช้ภายใต้หลักความได้สัดส่วน โดยจะต้องนำมาใช้เพียงเท่าที่จำเป็นหรือโดยพอสมควรแก่เหตุเพื่อเป็นการป้องกันมิให้รัฐใช้อำนาจจนเกินไปและการใช้อำนาจของรัฐดังกล่าวจะต้องส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนให้น้อยที่สุด กล่าวคือ การเลือกใช้มาตรการพิเศษต้องเลือกใช้เป็นมาตรการสุดท้ายอันเนื่องมาจากไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

ทั้งนี้ ตามที่บทบัญญัติของมาตรา 26 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ได้บัญญัติไว้ว่า

“การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

จากบทบัญญัติข้างต้น การที่รัฐจะนำมาตรการพิเศษมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล จึงต้องดำเนินการในการใช้มาตรการด้วยความเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งในเรื่องการแทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัว ความเสมอภาค ขั้นตอนกระบวนการในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์จะต้องกระทำโดยกระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลให้น้อยที่สุด โดยการจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวรัฐธรรมนูญจะต้องให้อำนาจไว้ รวมถึงต้องมีกฎหมายพระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ซึ่งการใช้มาตรการพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐานต้องเป็นไปเพื่อการปราบปรามอาชญากรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะสามารถกระทำได้โดยอาศัยเหตุผล 2 ประการเท่านั้นคือ ประการแรกเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ และประการที่สองเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่า แม้ว่าการแสวงหาพยานหลักฐานโดยการใช้มาตรการพิเศษจะเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน คดีค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีรูปแบบการกระทำ ความผิดในลักษณะองค์กรหรือเครือข่ายข้ามประเทศ ซึ่งผู้กระทำความผิด เป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญในการกระทำความผิดและประการสำคัญคือ มีโอกาสสูงที่เครือข่ายผู้กระทำความผิดจะมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ทุจริตเพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด หรือ มีการประสานงานกับกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เพื่อวางแผนหรือช่องทางในการกระทำความผิด ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในกระบวนการสืบสวนสอบสวนเพื่อค้นหาพยานหลักฐาน พิสูจน์ความผิดของอาชญากรรมข้ามชาติ จึงจำเป็นต้องมีทั้งพนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ ประกอบกับมาตรการพิเศษที่จะสนับสนุนให้การสืบสวนสอบสวนคดีเกิดประสิทธิผล ซึ่งการกำหนดให้คดีอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นคดีพิเศษที่อยู่ในอำนาจการสอบสวนดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้น ย่อมแสดงว่า รัฐเห็นถึงความสำคัญว่า เป็นคดีอาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามชาติ เป็นคดีสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการสอบสวนจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ ดังนั้น ในการสืบสวนสอบสวนคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์จะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ก่อนเป็นลำดับแรก และต้องให้การคุ้มครองเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 34 ได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาการใช้มาตรการพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์กับการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 30 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ โดยตามมาตรา 30 วรรคแรก กำหนดให้ศาลอาญาหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเป็นผู้มีอำนาจออกคำสั่งอนุญาตให้ใช้มาตรการการเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ทั้งนี้ อาศัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ฉบับลงวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เมื่อมาพิจารณาตามบทบัญญัติข้อ 18 ที่บัญญัติว่า “เมื่อได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวบันทึกรายละเอียดผลการดำเนินการนั้น และให้ส่งบันทึกนั้นไปยังศาลที่มีคำสั่งโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ดำเนินการเสร็จ” จะทำให้พบว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีการบัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรายงานการดำเนินการที่ตนได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีค้ามนุษย์ให้ศาลอาญาหรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจทราบ

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยฉบับอื่นๆ ที่ให้อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 25 วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ” หรือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 17 วรรคสี่ บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ”

ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาข้อ 18 แห่งข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ฉบับลงวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 สมควรมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในระหว่างการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ว่าจะเป็นทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อสารสนเทศอื่นใดที่ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ด้วยแม้ว่าจะมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้มาตรการดักฟังก่อนและหลังใช้มาตรการแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลเข้ามาถ่วงดุล ตรวจสอบการดำเนินการในการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และควบคุมการละเมิดสิทธิเสรีภาพในระหว่างใช้มาตรการพิเศษ ดังนั้น กล่าวโดยสรุปในประเด็นนี้ คือ ทั้งหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนกับหลักประสิทธิภาพในการแสวงหาพยานหลักฐานจะต้องมีความสมดุลกัน เพราะหากมีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป พนักงานเจ้าหน้าที่ก็อาจปฏิบัติหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานได้ยากลำบาก ย่อมส่งผลในการควบคุมปราบปรามอาชญากรรมค้ามนุษย์ และในที่สุดหากไม่มีความสงบเรียบร้อยในประเทศชาติ และจะส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของประชาชนได้

2. ปัญหาการใช้มาตรการพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติค้ำมนุษย์

ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานโดยใช้มาตรการพิเศษในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ำมนุษย์ทั้ง 3 ฉบับ อันได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ Title III The Omnibus Crime Control and Safe Street Act 1968 ที่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้สามารถใช้มาตรการดักฟังในกรณีฉุกเฉินเร่งด่วนที่ไม่อาจรอให้ได้รับอนุญาตจากศาลก่อน

ตามมาตรา 2518 (7) Title III The Omnibus Crime Control and Safe Street Act 1968 ได้กำหนดมาตรการดักฟังในกรณีฉุกเฉินไว้ กล่าวคือ ให้เจ้าพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากอัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด ผู้ช่วยอัยการสูงสุด หรือโดยอัยการที่ทำหน้าที่หลักในการฟ้องคดีในรัฐใดๆ หรือในมลรัฐ ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐนั้น ซึ่งพิจารณาเห็นว่าเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินซึ่งเกี่ยวพันกับการสมรู้ร่วมคิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม ซึ่งจะต้องมีการดักฟังทางโทรศัพท์ ก่อนที่จะได้รับอนุญาตจากศาล กฎหมายอนุญาตให้เจ้าพนักงานใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดไปล่วงหน้าก่อนได้ แม้ว่ากฎหมายจะบัญญัติให้สามารถใช้มาตรการการดักฟังการกระทำความผิดทางโทรศัพท์ในกรณีมีความจำเป็นฉุกเฉินเร่งด่วนโดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาลก่อนหากเข้าเงื่อนไขที่กล่าวแล้วข้างต้น แต่เจ้าพนักงานผู้ใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดไปล่วงหน้าจะต้องดำเนินการขออนุญาตศาลภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้ใช้มาตรการดักฟังทางโทรศัพท์ หากไม่ดำเนินการดังกล่าวภายใน 48 ชั่วโมง แล้ว ถือว่าการดักฟังทางโทรศัพท์ที่กระทำไปเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนีก็มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานโดยใช้มาตรการพิเศษในกรณีมีเหตุฉุกเฉินในมาตรการพิเศษต่างๆ ดังต่อไปนี้

กรณีการยึดไปรษณีย์ภัณฑ์ ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 99 และเงื่อนไขในการใช้มาตรการดังกล่าวมีการบัญญัติไว้ในมาตรา 100 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมัน (StPo) กล่าวคือ อำนาจที่รัฐจะยึดไปรษณีย์ภัณฑ์ กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลในการควบคุมการอนุญาต แต่ในกรณีฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วนพนักงานอัยการสามารถมีคำสั่งให้ยึดไปรษณีย์ภัณฑ์ได้ โดยไปรษณีย์ภัณฑ์ที่จะถูกยึดได้นั้น จะต้องเป็นจดหมาย พัสดุไปรษณีย์ หรือโทรเลขที่ส่งมาให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา อีกทั้งต้องเป็นประโยชน์แก่การค้นหาความจริงในคดี

นอกจากนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหพันธรัฐเยอรมันนี้แยกการดักฟังการสื่อสารทางโทรศัพท์และการยึดไปรษณีย์ภัณฑ์ออกจากกัน ซึ่งเดิมจะมีการบัญญัติเฉพาะอำนาจในการดักไปรษณีย์ภัณฑ์เท่านั้น แต่ต่อมามีการนำแนวคิดการใช้อำนาจรัฐในการยึดไปรษณีย์ภัณฑ์ของผู้ถูกกล่าวหาเป็นพื้นฐานความคิดในของการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการดักฟังการกระทำความผิดทางโทรศัพท์โดยรัฐ โดยได้บัญญัติไว้ใน

สำหรับการใช้มาตรการดักฟังในกรณีฉุกเฉิน ได้บัญญัติไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ สหพันธ์รัฐเยอรมนี มาตรา 10 ในกรณีฉุกเฉิน รัฐมนตรีแห่งสหพันธ์รัฐเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดให้ใช้มาตรการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการสื่อสารได้ ก่อนจะแจ้งเรื่องต่อคณะกรรมการบริหาร นอกจากนี้ ตามมาตรา 2(2) และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็มีการบัญญัติการใช้มาตรการดักฟังการกระทำผิดในกรณีฉุกเฉินซึ่งมีความจำเป็นเร่งด่วนได้ โดยบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการกำหนดให้มีการดักฟังและบันทึกเสียง แต่มีผลเพียง 3 วัน หากไม่ได้รับความเห็นชอบจากศาล แต่หากศาลอนุญาตจะอนุญาตได้ไม่เกิน 3 เดือน

นอกจากนั้น การปฏิบัติการอำพรางของสหพันธ์รัฐเยอรมนีก็มีบทบัญญัติที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถใช้การปฏิบัติการอำพรางในกรณีฉุกเฉินได้ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Strafprozessordnung) มาตรา 110b (1) ได้บัญญัติไว้ว่า โดยปกติการใช้เจ้าหน้าที่อำพรางสามารถที่จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับการอนุญาตจากสำนักงานอัยการก่อนการดำเนินการอำพราง อย่างไรก็ตามในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและไม่อาจได้รับการวินิจฉัยจากสำนักงานอัยการได้ทันเวลา ให้ถือว่าได้รับการอนุญาตโดยไม่ต้องรอการวินิจฉัยดังกล่าว แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องยุติหากไม่ได้รับการอนุญาตจากสำนักงานอัยการภายใน 3 วันทำการ การอนุญาตต้องทำเป็นหนังสือ และต้องระบุระยะเวลาที่ชัดเจน การขอขยายระยะเวลาขอที่จะทำได้โดยระบุลักษณะการใช้ เจ้าหน้าที่อำพรางที่จะดำเนินการต่อไป

ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์ อันได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 จึงสมควรบัญญัติเพิ่มเติมมาตรการพิเศษ อันได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การสะกดรอยโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การอำพรางหรือการแฝงตัว และการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม ในกรณีที่มิเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งไม่สามารถขออนุญาตจากศาลได้ ทั้งนี้ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ได้ทันทั่วถึงที่ แต่ควรต้องวางหลักเกณฑ์ให้ศาลรับรองการกระทำดังกล่าวในภายหลัง 3 วันที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการใช้มาตรการฉุกเฉินแล้ว ซึ่งน่าจะเป็นเวลาที่เหมาะสมไม่ช้าหรือเร็วเกินไปที่ศาลจะสามารถเข้ามาตรวจสอบการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ดำเนินการไปอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ไม่เป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจเกินขอบเขตการดำเนินงาน ทั้งนี้ การกำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้เจ้าหน้าที่รัฐให้สามารถดำเนินมาตรการพิเศษอันได้ในกรณีฉุกเฉินมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานจะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถได้พยานหลักฐานมาเพื่อลงโทษอาชญากรค้ามนุษย์ รวมถึงอาจสามารถสาวถึงอาชญากรที่เป็นผู้บังคับบัญชาได้ต่อไป

3. ปัญหาการใช้มาตรการพิเศษกับการรับฟังพยานหลักฐานในความผิดฐานค้ามนุษย์ข้ามชาติ

หลักในการพิจารณาคดีของศาลในคดีค้ามนุษย์ หากเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบศาลจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานอยู่แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 แต่หากเป็นกรณีพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบกรณีนี้จะเป็นประเด็นที่เกิดปัญหาว่าศาลจะใช้ดุลพินิจว่าจะรับฟังหรือไม่ กล่าวคือ ศาลจะชั่งน้ำหนักว่าการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบหรือไม่ และหากกรณีมีผลที่ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว กรณีนี้จะมีผลกับกระบวนการยุติธรรมหรือไม่ เพื่อเป็นการหาทางในการแก้ปัญหาในประเด็นเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ กฎหมายของประเทศต่างๆ จึงได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ดังต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางหลักการเรื่องการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ และได้กำหนดข้อยกเว้นของหลักบทตัดพยาน (Exclusionary Rule) ไว้ กล่าวคือ โดยหลักการปกติแล้วประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือได้มาจากการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ตามหลักการการได้พยานหลักฐานที่เป็นผลไม่จากต้นไม้อพิษ (Fruit of the Poisonous Tree) ซึ่งเป็นหลักการที่หลายๆ ประเทศได้ยอมรับมานำใช้ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานรวมถึงประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวไม่ได้เป็นบทตัดพยานหลักฐานเด็ดขาด ศาลสูงของสหรัฐอเมริกาอาจได้รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ หากเข้าข้อยกเว้นใดข้อยกเว้นหนึ่งทั้ง 8 ประการ อันได้แก่ (1) หลักสิทธิที่จะคัดค้านเกิดขึ้นเมื่อเสรีภาพของตนเองถูกล่วงละเมิด (Standing) กล่าวคือ เฉพาะผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกจับหรือถูกค้นโดยมิชอบเท่านั้นที่จะร้องขอให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ถูกล่วงละเมิดสิทธิก็ไม่มีอำนาจที่จะขอให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลที่สาม (2) หลักว่าด้วยการพิสูจนต่อพยาน (Impeachment)) กล่าวคือ แม้พยานหลักฐานนั้นจะได้มาโดยมิชอบ แต่ก็สามารถรับฟังเพื่อหักล้างคำให้การเท็จของพยานได้ (3) หลักความผิดพลาดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย (Harmless Error) กล่าวคือ กรณีที่เจ้าหน้าที่ได้พยานหลักฐานมาโดยละเมิดกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในข้อรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิหลักตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พยานหลักฐานที่ได้มาจึงเป็นพยานหลักฐานที่สามารถรับฟังได้ (4) หลักความสุจริต (Good Faith) หลักนี้เกิดจากแนวคำพิพากษาศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกาในคดี Massachusetts v. Sheppard ศาลได้วางแนวทางในการรับฟังพยานหลักฐานตามข้อยกเว้นในหลักสุจริตไว้ว่า พยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จากการค้นตามหมายค้นที่ผู้พิพากษาเป็นผู้ออกให้โดยสุจริต แม้ว่าภายหลังจะพบว่าหมายค้นนั้นออกให้โดยมิชอบ พยานหลักฐานที่ได้จากการค้นนั้นก็ยังสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ (5) พยานหลักฐานนั้นจะต้องถูกพบอยู่แล้วโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (Inevitable Discovery) (6) พยานหลักฐานนั้นจะต้องถูกพบอยู่แล้วจากแหล่งข้อมูลอิสระ (Independent Source) (7) การแก้ไขการกระทำโดยมิชอบที่ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน (Purged Taint) กล่าวคือ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาถูกละเมิดสิทธิจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่หากภายหลังผู้ถูกกล่าวหากระทำการใดโดยเจตนา และการกระทำนั้นทำให้พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่กลายเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบ ถือว่าการกระทำโดยเจตนาของผู้ถูกกล่าวหา

มาแก้ไขการกระทำโดยมิชอบในการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่แล้ว พยานหลักฐานดังกล่าวจึงสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (8) การกระทำโดยมิชอบไม่ใช่สาเหตุโดยตรงที่ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน (Attenuation) หมายถึง ข้อยกเว้นในการรับฟังพยานหลักฐานกรณีที่มีการกระทำ ความผิด และการค้นพบพยานหลักฐานมีความเชื่อมโยงกันน้อยหรือกล่าวได้ว่า การกระทำโดยมิชอบไม่ใช่สาเหตุโดยตรงที่ทำให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานนั้น

สำหรับประเทศสหพันธรัฐเยอรมันนี้ได้กำหนดหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานไว้เช่นกัน เรียกว่า Rechtsstaatsprinzip คือ หลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการขู่เข็ญ หรือ หลอกลวง อันเป็นหลักการพื้นฐานในการพิจารณาว่าจะรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ โดยศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากการยึดหรือการสอบสวนที่มีลักษณะ โหดเหี้ยม ทุร้าย หรือมีการหลอกลวง การใช้กลยุทธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากเจ้าหน้าที่กระทำการขัดกับหลักดังกล่าวโดยดำเนินการยึดฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือสอบถามคำให้การโดยขู่เข็ญ หรือ หลอกลวง ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ได้มาโดยการฝ่าฝืนหลักพื้นฐานนี้อย่างเด็ดขาด แม้ว่าความผิดนั้นจะร้ายแรงเพียงใด พยานหลักฐานนั้นจะมีความน่าเชื่อถือหรือมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์เพียงใดก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตาม ศาลสหพันธรัฐเยอรมันพิจารณาว่าการค้น และการยึดแยกจากกัน พยานหลักฐานที่ได้มาโดยการค้นที่ฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือโดยการฝ่าฝืนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังสามารถรับฟังได้ กล่าวคือ ในการค้น แม้คำสั่งค้นจะละเมิดหลักการดังกล่าว เช่น อาจจะไม่มีการระบุความผิดซึ่งต้องถูกสอบสวนหรือลักษณะพยานหลักฐานที่จะถูกค้น ข้อบกพร่องดังกล่าวจะไม่เป็นประเด็นของการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ โดยศาลให้เหตุผลว่าการค้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นเรื่องของความไม่ชอบในตัวเองไม่เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่ได้มา เพราะการยึดต่างหากที่ถือว่าเป็นต้นกำเนิดของพยานหลักฐาน ดังนั้น ผลของการยึดโดยขัดรัฐธรรมนูญจะนำไปสู่การไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ

อีกหลักการหนึ่งที่ศาลสหพันธรัฐเยอรมันใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ คือ หลัก Verhältnismässigkeit หมายถึง เป็นหลักการไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยหลักดังกล่าวจะคำนึงถึงความเหมาะสมเมื่อสิทธิส่วนบุคคลของจำเลย ถูกละเมิดโดยเจ้าพนักงานของรัฐ ไม่ได้หมายความว่าพยานหลักฐานดังกล่าวจะรับฟังไม่ได้โดยอัตโนมัติ แต่จะต้องมีการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างความผิดที่กระทำ และการฝ่าฝืนสิทธิส่วนบุคคล กล่าวคือ กรณีความผิดเล็กน้อยศาลอาจยึดหลักสิทธิส่วนบุคคล และไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่หากเป็นกรณีความผิดร้ายแรงหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ศาลย่อมต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าสิทธิส่วนบุคคล ศาลจึงอาจพิจารณารับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายได้

จึงสามารถสรุปหลักกฎหมายเยอรมันเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ว่า มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ การรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบศาลเยอรมันจะใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักระหว่างความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดกับความร้ายแรงของการละเมิดสิทธิเสรีภาพของจำเลยที่เรียกว่า Verhältnismässigkeit กรณีความผิดเล็กน้อยศาลอาจยึดหลักสิทธิส่วนบุคคล และไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่หากเป็นกรณีความผิด

ร้ายแรงหรือความผิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ศาลย่อมต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าสิทธิส่วนบุคคล ศาลจึงอาจพิจารณารับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายได้ อย่างไรก็ตาม มีเพียงกรณีเดียวที่ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบโดยเด็ดขาด คือกรณีที่พยานหลักฐานนั้นมาจากการยึดที่ฝ่าฝืนหลัก Rechtsstaatsprinzip กล่าวคือ พยานหลักฐานได้มาจากการที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำการโดยทารุณโหดร้าย หรือหลอกลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน แม้ว่าความผิดนั้นจะร้ายแรงเพียงใด พยานหลักฐานนั้นจะมีความน่าเชื่อถือหรือมีคุณค่าในเชิงพิสูจน์เพียงใดก็ตาม

ในส่วนการรับฟังพยานหลักฐานของประเทศไทยนั้นมีหลักการคือ พยานหลักฐานตามมาตรา 226/1 เป็นพยานหลักฐานที่กฎหมายห้ามไม่ให้รับฟัง แต่ก็ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ห้ามรับฟังพยานหลักฐานโดยเด็ดขาด กล่าวคือ ศาลสามารถใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานนั้นได้ หากเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน โดยให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานได้บนพื้นฐานว่าการรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน โดยพิจารณาจากปัจจัย 4 ประการ

- (1) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (2) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (3) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (4) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่

หรือไม่

ดังนั้น ในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานจึงสามารถสรุปได้ว่า เป็นขั้นตอนที่เป็นอำนาจดุลพินิจของศาลโดยแท้จริงว่าจะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบนั้นหรือไม่ หากพยานหลักฐานดังกล่าวมีผลต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสีย ศาลก็จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว เช่น กรณีในคดีที่ได้พยานหลักฐานมาโดยมิชอบ แต่หากปล่อยอาชญากรหรือจำเลยไปอาจมีผลต่อกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติอย่างร้ายแรง ศาลก็อาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมได้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคดีค้ามนุษย์ถือเป็นคดีที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรง มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจ ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 30 ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานโดยให้ศาลพิจารณาถึงเอกสาร ข้อมูลข่าวสาร หรือพยานหลักฐานอื่นใดที่ได้มาจากการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคดีค้ามนุษย์โดยถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีคุณค่าในเชิงพิสูจน์อันเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียอันเกิดจากผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา

4. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแสวงหาพยานหลักฐานโดยใช้มาตรการพิเศษในคดีค้ำมนุษย์ข้ามชาติ

อำนาจในการดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคดีค้ำมนุษย์นั้นโดยทั่วไปจะเห็นได้ว่าเป็นการใช้อำนาจการปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อย่างไรก็ตามเมื่อมาพิจารณาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาตรา 32 จะเห็นได้ว่าไม่ได้กำหนดบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่กลับมีอำนาจในการใช้มาตรการพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐาน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ ไว้ ซึ่งได้กำหนดตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการใช้มาตรการพิเศษไว้ 2 ประเภทด้วยกัน กล่าวคือ ประการแรก คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ประการที่สองคือ ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าข้าราชการพลเรือนสามัญระดับสามซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติค้ำมนุษย์ สำหรับกรณีแรกเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้ทั่วประเทศทั่วราชอาณาจักร รวมถึงกรณีที่มีความผิดฐานค้ำมนุษย์นั้นเกี่ยวข้องกับความผิดอื่นๆ ด้วย ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการพิเศษในคดีค้ำมนุษย์จึงสมควรให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประการต่อมา กรณีที่ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ต้องการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญระดับสามซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งนั้นสามารถใช้มาตรการพิเศษในการรวบรวมพยานหลักฐานได้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แต่กลับไม่ได้กำหนดอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งสิ่งนี้ก่อให้เกิดช่องว่างของกฎหมายในทางปฏิบัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในคดีค้ำมนุษย์นั่นเอง

5. ข้อจำกัดเกี่ยวกับอำนาจในการจับกุมของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ปัญหาข้อจำกัดในการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในกรณีที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษคดีพบว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้าเกิดขึ้น แต่คดีดังกล่าวยังไม่เป็นคดีพิเศษจึงยังไม่อยู่ในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่ระหว่างนี้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษสามารถใช้อำนาจตามมาตรา 23/1 ในการสืบสวนหาข้อมูลข่าวสารในคดีค้ำมนุษย์ไปพลางก่อนได้ อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจในการสืบสวนนี้ก็มีข้อจำกัด กล่าวคือ ขณะสืบสวนพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะไม่มีอำนาจในความผิดซึ่งหน้าในคดีอาญาบางฐานความผิด เช่น กรณีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษไปเจอสถานที่ที่มีการค้าประเวณี ซึ่งนำเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี มาแสวงหาผลประโยชน์อันเป็นความผิดฐานค้ำมนุษย์หรือกรณีสถานการค้าประเวณีนั้นมีการบังคับขู่脅ให้ผู้หญิงมาค้าประเวณี ซึ่งถือว่าเป็นความผิดฐานการค้ามนุษย์เช่นกัน แต่ความผิดเรื่องของการค้าประเวณีดังกล่าวไม่ถือเป็นความผิดตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ ดังนั้น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจึงไม่มีอำนาจในการเข้า

จับกุม เพราะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจเฉพาะคดีพิเศษเท่านั้น ไม่มีอำนาจในการจับกุมเหมือนเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น ในทางปฏิบัติกฎหมายที่กรมสอบสวนคดีพิเศษใช้คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ตามมาตรา 27 ซึ่งได้ระบุถึงอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีพยานหลักฐานในการค้ามนุษย์ เพื่อให้การดำเนินการในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีค้ามนุษย์สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการปราบปรามการค้ามนุษย์นั้น เจ้าหน้าที่กองคดีค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษทุกคน จะต้องถูกส่งไปอบรมที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยเมื่ออบรมจบการอบรมแล้วจะได้รับการออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกให้โดยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้ลงนาม ซึ่งในบัตรก็จะบอกรายละเอียดที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ตามมาตรา 27 ซึ่งผู้ได้รับการอบรมที่มีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่พม.จะสามารถเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ เช่น มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีร่องรอยอันเป็นหลักฐานเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ก็สามารถจะเข้าไปเก็บรวบรวมพยานหลักฐานได้โดยใช้บัตรประจำตัวนี้ แต่หากถ้าเข้าไปแล้วเจอการค้าประเวณี หรือเจอการกระทำความผิดแล้วก็ไม่สามารถจะจับกุมได้ เพราะไม่ใช่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนั้น ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะต้องประสานความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามายังที่เกิดเหตุ และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับผู้กระทำความผิดซึ่งอาจเป็นเจ้าของสถานประเวณีหรือผู้คุมขังความผิดซึ่งหน้า ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีบัตรประจำตัวจะร่วมกันในการเข้าช่วยเหลือเหยื่อ อีกทั้งเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีบัตรประจำตัวจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการใช้อำนาจในการเข้าค้นในเคหสถาน แต่ก็ยังพบปัญหาเนื่องจากโดยปกติแล้วเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีบัตรประจำตัวจะไม่เคยทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนโดยการเข้าไปค้นในเคหสถาน เพราะหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีบัตรประจำตัวจะเน้นในเรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เสียหายเป็นหลัก ส่วนการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 โดยปกติจะเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งเป็นอำนาจตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจไว้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็จะมีหน้าที่ช่วยเหลือในการรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการนำตัวผู้ต้องหาส่งโรงพัก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะไปกล่าวโทษให้โรงพักรับคดีค้ามนุษย์ไว้ จากนั้น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจึงจะสามารถเสนอคำร้องขอต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาให้คดีนี้ดังกล่าวเป็นคดีพิเศษในอำนาจของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหากับข้อจำกัดของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ไม่มีอำนาจในการจับกุมความผิดที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับการค้ามนุษย์ จึงสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 โดยให้เพิ่มพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความเกี่ยวเนื่องในการสืบสวนความผิดฐานค้ามนุษย์ ประการต่อมาต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 23 โดยเพิ่มเติม ในการสืบสวนให้เป็นอำนาจของพนักงาน

ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจสำหรับเรื่องที่สืบสวน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องเกี่ยวพันในการสืบสวน นั้น หมายความว่า ถ้าสืบสวนเรื่องค้ำมนุษย์เกี่ยวกับสถานบริการแห่งนี้ หากเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดค้ำมนุษย์ การค้าประเวณีด้วย ผิดกฎหมายพระราชบัญญัติสถานประกอบการ พ.ศ. 2509 ผิดกฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็จะมีอำนาจในการจับกุมในเรื่องที่สืบสวนและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนทำให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้โดยเร็วในที่เกิดเหตุก่อนที่พยานวัตถุหรือพยานบุคคลจะสูญหายหรือถูกทำลายไป

